

Kallelse till kommunfullmäktige

Nämnd Kommunfullmäktige
Tid Torsdagen den 26 september 2024 klockan 18.00
Plats Kammarsalen, Habo kommunhus

Föredragningslista

Nr Ärende

1. Upprop och godkännande av dagordningen
2. Val av justerare
Tid för justering: onsdag 2 oktober kl. 16.00.
3. Program för hållbar miljö 2020-2030 - antagande
Föredragande: Anna Lööv, miljö- och hållbarhetsstrateg
4. Svar på motion om att redovisa besvarade motioner
5. Avsägelse - ledamot i kommunstyrelsen
6. Rapportering av ej verkställda beslut
7. Interpellation till kommunstyrelsens ordförande om tjänst som kommunalråd
8. Medborgarförslag om att granska kommunens ekonomi med AI
9. Medborgarförslag om skyltning av badplats och kiosk i Furusjö
10. Medborgarförslag om cykelbana mellan Habo och Fagerhult
11. Medborgarförslag om farthinder på Kyrkvägen och Tidaholmsvägen

Lisbet Bärenholdt
Ordförande

Frida Wahlund
Sekreterare

§ 85 Program för hållbar miljö 2020-2030 - antagande

Diarienummer KS23/320

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna förslag till program för hållbar miljö 2020–2030 för Habo kommun.

Beskrivning av ärendet

Förslag till program för hållbar miljö är en revidering av miljöprogram 2020–2030. Programmet ska revideras minst en gång per mandatperiod.

Miljöprogrammet utgör ett av de styrande dokumenten för det strategiska hållbarhetsarbetet i Habo kommun och innefattas i kommunfullmäktiges grunduppdrag.

Ambitionen är bland annat att det ska bli enklare att ta till sig och skaffa överblick över mål och resultat. Förslag till program för hållbar miljö samlar allt strategiskt hållbarhetsarbete i ett gemensamt program, undantaget kemikalieprogrammet. Programmet består av 24 mål och 70 indikatorer fördelade mellan fyra fokusområden:

- 1 En klimatsmart kommun
- 2 Hållbar konsumtion och produktion
- 3 Hållbart nyttjande av natur, vatten och mark
- 4 Utbildning, kommunikation och engagemang

Valet av fokusområden, mål och indikatorer har styrts av vilka förutsättningar och möjligheter som finns att påverka utvecklingen och mätbarheten i detta för verksamheterna i Habo kommun, inklusive helägda bolag.

De huvudsakliga väsentliga ändringarna är:

- programmets omfattning – förslaget inkluderar:
  - klimatprogram (9 lokala åtaganden regionalt åtgärdsprogram minskad klimatpåverkan och 12 lokala åtaganden regionalt åtgärdsprogram ett förändrat klimat (klimatanpassning),
  - 9 lokala åtaganden regionalt åtgärdsprogram Hälsans miljömål,
  - 9 lokala åtaganden regionalt åtgärdsprogram Vattnets miljömål,
  - 5 lokala åtaganden regionalt åtgärdsprogram Grön handlingsplan
  - Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram Västerhavets vattendistrikt
  - Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram Södra Östersjöns vattendistrikt

- 5 nya mål har skapats (mål 1, 2, 5, 17 och 19 i förslag program för hållbar miljö)
- 4 mål har strukits (mål 6, 8, 11 och 13 i miljöprogram)
- 11 mål har justerats
- omarbetade indikatorer kopplade till dels nya mål och dels justerade mål
- justeringar av ansvarig förvaltning för indikatorer kopplade till målen
- kompletterat med medverkande förvaltningar för indikatorer kopplade till målen

- justering och kompletteringar av ambition och viljeinriktning kopplat till visionen om Habo den hållbara kommunen för hela livet och miljömässigt hållbar utveckling.

Programmet omfattar främst kommunens verksamheter och helägda bolag, men i vissa delar även kommuninvånare, företag och föreningar inom kommunens geografiska område.

Genomförande och uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar för programmet, dess uppföljning och översyn. Kommunens verksamheter och helägda bolagen ansvarar för att ta fram årliga handlingsplaner, som kan bidra till måluppfyllelsen av miljöprogrammet.

Kommunens verksamheter och bolag finansierar åtgärder och aktiviteter i handlingsplanerna inom befintlig budget och i ordinarie budgetprocess. Att bedriva förbättringsarbetet genom olika projekt och med hjälp av miljömålsporten kan ge ytterligare möjligheter till finansiering.

Kommunstyrelsen följer årligen upp de beslutade målen och indikatorerna för att följa hur arbetet utvecklas och redovisar resultatet i kommunens årsredovisning och hållbarhetsbokslut. Kommunstyrelsen ansvarar också för att en översyn görs och att programmet revideras vid behov, minst en gång per mandatperiod.

Miljö- och hållbarhetsstrategen ansvarar för att samordna, driva, utveckla, följa upp och synliggöra kommunens strategiska hållbarhetsarbete.

_____

Beslut om program för hållbar miljö 2020–2030

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna förslag till program för hållbar miljö 2020–2030 för Habo kommun.

Beskrivning av ärendet

Förslag till program för hållbar miljö är en revidering av miljöprogram 2020–2030. Programmet ska revideras minst en gång per mandatperiod.

Miljöprogrammet utgör ett av de styrande dokumenten för det strategiska hållbarhetsarbetet i Habo kommun och innefattas i kommunfullmäktiges grunduppdrag.

Processen med att revidera miljöprogram 2020–2030

Miljö- och hållbarhetsstrategen har tillsammans med en projektgrupp arbetat fram förslag till program för hållbar miljö. Arbetet har styrts av ett projektdirektiv. Syftet har varit att revidera och uppgradera miljöprogram 2020–2030 samt anpassa detta utifrån nuvarande förutsättningar för Habo kommuns hållbarhetsarbete. Ambitionen är att det ska bli enklare att ta till sig och skaffa överblick över mål och resultat, tydliggöra vad Habo kommun satsar på, ta vara på de resultat som kommunkoncernen uppnått, tydliggöra ansvar och säkerställa ett helhetsperspektiv och kommunkoncernövergripande samordning.

Utifrån ambitionen har miljö- och hållbarhetsstrategen därför tagit fram ett förslag som samlar allt strategiskt miljöarbete i ett gemensamt program¹. Förslaget till program för hållbar miljö integrerar därmed miljöprogram 2020–2030 med klimatprogrammet, alla lokala åtaganden i de 5 regionala åtgärdsprogrammen samt de lokala åtagandena i Vattenmyndighetens två åtgärdsprogram.

---

¹ Undantaget kemikalieprogram 2022–2026.

Förslaget till program för hållbar miljö har stämts av med styrgruppen för strategiskt hållbarhetsarbete, kommundirektörens ledningsgrupp (KDLG), med ledningsgrupper vid samtliga förvaltningar och med ledningsgruppen för Habo energi, Habo bostäder och Habo kraft. Vidare har miljö- och hållbarhetsstrategen genomfört dialogmöten med partigrupperna. En slutlig avstämning har gjorts med styrgruppen för strategiskt hållbarhetsarbete.

Förslaget till program för hållbar miljö

Förslaget till program för hållbar miljö består av 24 mål och 70 indikatorer fördelade mellan fyra fokusområden:

- 1 En klimatsmart kommun
- 2 Hållbar konsumtion och produktion
- 3 Hållbart nyttjande av natur, vatten och mark
- 4 Utbildning, kommunikation och engagemang

Valet av fokusområden, mål och indikatorer har styrts av vilka förutsättningar och möjligheter som finns att påverka utvecklingen och mätbarheten i detta för verksamheterna i Habo kommun, inklusive helägda bolag.

De huvudsakliga väsentliga ändringarna är:

- programmets omfattning – förslaget inkluderar:
  - klimatprogram (9 lokala åtaganden regionalt åtgärdsprogram minskad klimatpåverkan och 12 lokala åtaganden regionalt åtgärdsprogram ett förändrat klimat (klimatanpassning),

- 9 lokala åtaganden regionalt åtgärdsprogram Hälsans miljömål,
  - 9 lokala åtaganden regionalt åtgärdsprogram Vattnets miljömål,
  - 5 lokala åtaganden regionalt åtgärdsprogram Grön handlingsplan
  - Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram Västerhavets vattendistrikt
  - Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram Södra Östersjöns vattendistrikt
- 5 nya mål har skapats (mål 1, 2, 5, 17 och 19 i förslag program för hållbar miljö)
  - 4 mål har strukits (mål 6, 8, 11 och 13 i miljöprogram)
  - 11 mål har justerats
  - omarbetade indikatorer kopplade till dels nya mål och dels justerade mål
  - justeringar av ansvarig förvaltning för indikatorer kopplade till målen
  - kompletterat med medverkande förvaltningar för indikatorer kopplade till målen
  - justering och kompletteringar av ambition och viljeinriktning kopplat till visionen om Habo den hållbara kommunen för hela livet och miljömässigt hållbar utveckling.

Programmet omfattar främst kommunens verksamheter och helägda bolag, men i vissa delar även kommuninvånare, företag och föreningar inom kommunens geografiska område.

Genomförande och uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar för programmet, dess uppföljning och översyn. Kommunens verksamheter och helägda bolagen ansvarar för att ta fram årliga handlingsplaner, som kan bidra till måluppfyllelsen av miljöprogrammet.

Kommunens verksamheter och bolag finansierar åtgärder och aktiviteter i handlingsplanerna inom befintlig budget och i ordinarie budgetprocess. Att

bedriva förbättringsarbetet genom olika projekt och med hjälp av miljömålpotten kan ge ytterligare möjligheter till finansiering.

Kommunstyrelsen följer årligen upp de beslutade målen och indikatorerna för att följa hur arbetet utvecklas och redovisar resultatet i kommunens årsredovisning och hållbarhetsbokslut. Kommunstyrelsen ansvarar också för att en översyn görs och att programmet revideras vid behov, minst en gång per mandatperiod.

Miljö- och hållbarhetsstrategen ansvarar för att samordna, driva, utveckla, följa upp och synliggöra kommunens strategiska hållbarhetsarbete.

Anna Lööv
Miljö- och hållbarhetsstrateg

PROGRAM FÖR HÅLLBAR MILJÖ

2020-2030

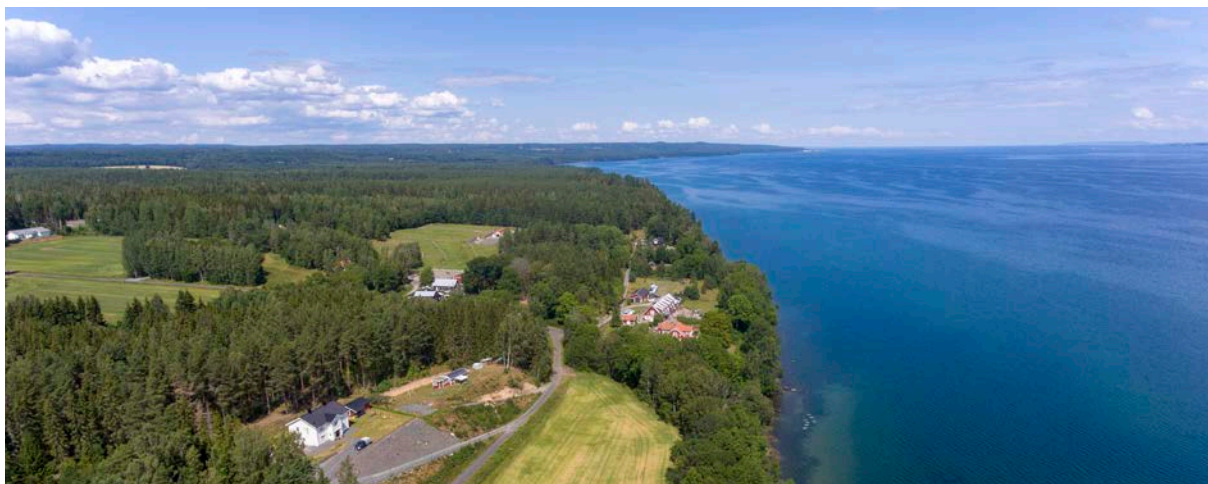

Innehåll

4	Förord
5	Inledning
6	Vår vision - den hållbara kommunen för hela livet
7	Vad styr det strategiska miljöarbetet?
8	Vad är programmet för hållbar miljö?
10	Mål på olika nivåer
13	Mål - och indikatorer

Förord

I Habo kommun jobbar vi med utgångspunkt i vår vision ”Habo kommun – den hållbara kommunen för hela livet”. Habo kommun ska vara hållbar såväl ekonomiskt och socialt, men även miljömässigt. Det är viktigt att vi arbetar aktivt med miljö- och hållbarhetsfrågor för att kunna lämna över en välmående kommun till kommande generationer, och för att Habo ska vara en bra kommun att växa upp, driva företag och leva i. Habo kommun ska därför vara aktiv i miljöarbetet och hållbarhetsperspektivet ska genomsyra all kommunal verksamhet.

Jag gläder mig åt att se att det finns ett driv i kommunen för att arbeta med miljö- och hållbarhet. Det har redan gjorts och görs många insatser som vi i kommunen ska vara stolta över - men vi ser också att vi kan göra mera.

Det arbete som har gjorts har lagt en bra grund och vi jobbar systematiskt vidare med ständiga förbättringar. Det är viktigt för oss att nå ut till alla i kommunen – invånare, föreningar, organisationer och

företag – med det arbete som görs, och därigenom sprida såväl information som goda exempel. Kommunens verksamheter och bolag har olika uppdrag och förutsättningar, men gemensamt är ansvaret för miljön, klimatet och människors hälsa.

Ett miljöprogram kan inte lösa alla miljöproblem, men visar vilka miljö- och hållbarhetsfrågor vi sätter fokus på och som vi kommer arbeta med under de närmsta åren. En grundsten i allt miljöarbete ska vara att skapa förutsättningar för ett hållbart samhälle.

Tillsammans skapar vi Habo kommun – den hållbara kommunen för hela livet!

Kommunstyrelsens ordförande

Susanne Wahlström
Susanne Wahlström

Inledning

Dagens handlingar påverkar vår planet jorden och det vi gör idag påverkar kommande generationers förutsättningar till ett bra liv. Därför måste vi med samlade krafter förvalta vår miljö och minska vår miljö- och klimatpåverkan för att skapa förutsättningar för en hållbar framtid.

Vi står idag inför ett flertal globala utmaningar och för att lösa dessa krävs insatser från alla håll, både på global och lokal nivå. Habos miljöarbete är en del av något större och detta ger oss stora möjligheter. Som kommun har vi chansen att föregå med gott exempel i vårt dagliga arbete och dessutom skapa möjligheter för boende och verksamma i vår kommun att leva mer hållbart. Genom ett aktivt miljöarbete visar vi att vi är en ansvarstagande, engagerad och attraktiv kommun.

Vi vill sprida kunskap och information för att skapa engagemang och uppmuntra till delaktighet. Kommunen, kommuninvånare, näringsliv och föreningar spelar alla en viktig roll i miljöarbetet. För att klara vår tids stora utmaningar behöver vi hjälpas åt.

I Habo kommun ska det vara enkelt att göra rätt och det ska finnas goda möjligheter till ett hållbart liv och verkande. Med det här programmet för hållbar miljö höjer vi ambitionsnivån och tar ett steg framåt i vårt miljöarbete.

Vår vision - den hållbara kommunen för hela livet

I Habo kommun ska alla få plats och känna sig välkomna oavsett ålder, etniskt ursprung, kön eller religion. Oavsett när i livet och hur livssituationen ser ut, vill vi att vår kommun ska vara hållbar och inkluderande – en kommun där människor vill växa upp och leva i. Detta gäller såväl de människor som bor och arbetar här, som de som besöker vår kommun, och de företag och organisationer som finns etablerade här.

Habo kommun ska vara hållbar. Vi vill hushålla med de resurser vi fått och använda dem på bästa sätt. Vi ska ta ansvar för och ta väl hand om vår miljö, ekonomi och andra resurser på ett sätt som gör att kommunen kan fungera väl idag – och skapa goda möjligheter för kommande generationer.

För Habo kommun innebär hållbar utveckling att värna om människor och deras olika förutsättningar, att minimera den negativa påverkan på planeten, att hushålla med de resurser vi fått och använda dem på bästa sätt samt att främja ekonomisk hållbarhet. Hållbar utveckling är en grundläggande förutsättning för en positiv samhällsutveckling.

I Habo kommun ska visionen ”den hållbara kommunen för hela livet” genomsyra kommunens alla verksamheter och utgöra färdriktningen i allt arbete som vi utför.

Detta innebär att vi ska bidra till en miljömässigt hållbar utveckling genom att vi:

- agerar och planerar långsiktigt genom att beakta miljöhänsyn i våra beslut i nämnder, bolag och styrelser,
- förstår miljökonsekvenserna av vårt agerande och tar ansvar för den miljöpåverkan som uppstår i vårt dagliga arbete,
- effektiviserar vår resursanvändning och utgår från de planetära resurser vi har och verkar för att inte överskrida dessa,
- skapar möjligheter och uppmuntrar medarbetare, kommuninvånare, näringsliv och föreningar till ett aktivt miljö- och hållbarhetsarbete med fokus på förbättringsarbete och miljömedveten livsstil.

Vad styr det strategiska miljöarbetet?

Vår vision om den hållbara kommunen för hela livet genomsyrar allt vårt arbete och vägleder den dagliga verksamheten. Kommunens strategiska miljöarbete omfattar alla dimensioner av hållbar utveckling och bygger på Agenda 2030 med de globala hållbarhetsmålen, de nationella/regionala miljömålen och lokala mål samt den nationella klimatanpassningsstrategin.

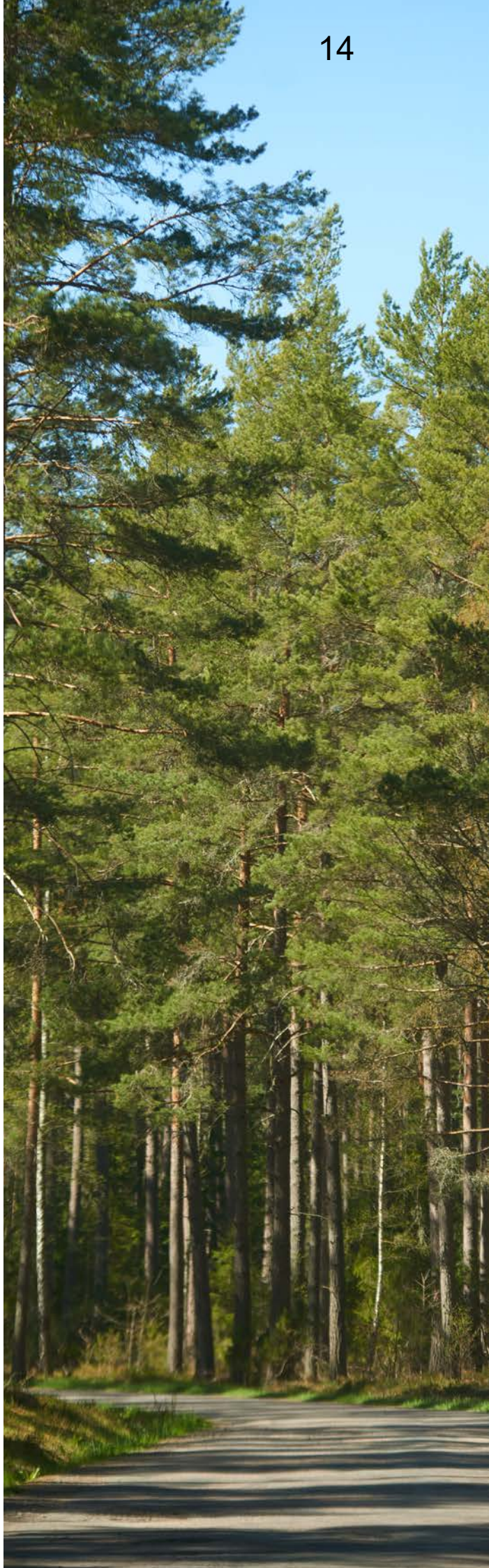
Habo har ett antal styrande dokument för den kommunala verksamheten och vi arbetar utifrån olika strategier, planer och program beroende på sakfrågan.

Programmet för hållbar miljö tangerar bland annat kommunens budget, översiktsplan och detaljplaner, kemikalieprogram, vatten- och avloppsplan, näringslivsstrategi, kostpolitiska programmet samt policy för inköp och upphandling. Avfallsplan för Habo, Jönköping och Mullsjös kommuner är en annan relevant plan. Även kommunens tillsynsplaner är relevanta.

Programmet för hållbar miljö har även gemensamma beröringspunkter med externa dokument, så som nationella och regionala strategier och åtgärdsprogram, klimat- och energistrategi för Jönköpings län och regional utvecklingsstrategi för Jönköpings län. Även lagstiftning på olika nivåer är relevant.

Programmet för hållbar miljö är också en del av kommunens övergripande styrmodell och innefattas i kommunfullmäktiges grunduppdrag.

Målet är att programmet för hållbar miljö och de andra styrande dokumenten ska verka i samma riktning.

Vad är programmet för hållbar miljö?

Programmet för hållbar miljö pekar ut riktningen för Habo kommuns miljöarbete och visar vad vi ska göra på lokal nivå för att nå de globala hållbarhetsmålen samt de 14 nationella miljökvalitetsmål som är aktuella för kommunen. Genom att följa program för hållbar miljö bidrar Habo kommun till att uppnå de globala hållbarhetsmålen, beslutade av FN, samt nationella och regionala miljömål.

Programmets fokus ligger på miljömässig hållbarhet. Därför har Habo kommun identifierat de fem globala hållbarhetsmål och de fem nationella miljömål som är mest angelägna för att nå en miljömässigt hållbar utveckling. Programmet innehåller fyra fokusområden, som har en stark koppling till de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljömål som är relevanta för Habo kommun. Under respektive fokusområde finns riktlinjer, mål och indikatorer.

Programmet omfattar främst kommunens verksamheter och helägda bolag, men i vissa delar även kommuninvånare, företag och föreningar inom kommunens geografiska område. Tre av fokusområdena riktar sig till förtroendevalda, chefer och medarbetare inom kommunens verksamheter och helägda bolag. Det gäller fokusområde: 1 En klimatsmart kommun, fokusområde 2 Hållbar konsumtion och produktion och fokusområde 3 Hållbart nyttjande av natur, vatten och mark. Fokusområde 4 Utbildning, kommunikation och engagemang riktar sig även till kommuninvånare, företag och föreningar inom kommunens geografiska område.

Programmet fungerar som ett styrdokument för kommunens verksamheter och helägda bolag. Programmet utgör underlag för verksamhetsplanering och alla kommunala verksamheter och helägda bolag har ett gemensamt ansvar för att vidta åtgärder och driva ett arbete som bidrar till programmets måluppfyllnad.

För att nå programmets ambitiösa målsättning behövs mod, innovation, stor kreativitet och bred samverkan. Alla insatser är betydelsefulla.

Hur genomför vi programmet för hållbar miljö?

Kommunens verksamheter och helägda bolagen ansvarar själva för att ta fram årliga handlingsplaner, som kan bidra till måluppfyllelsen av programmet. Handlingsplanerna ska förankras i nämnderna och helägda bolagen. Detta görs utifrån varje verksamhets möjlighet att påverka utvecklingen. Utgångspunkten är att det finns många olika sätt att nå programmets mål och att alla kan bidra.

Ansvar och finansiering

Kommunstyrelsen ansvarar för programmet, dess uppföljning och översyn. Kommunen har en styrgrupp för strategiskt hållbarhetsarbete, där strategiska frågor hanteras. Detta ger arbetet en bra politisk förankring i ärenden där det krävs politiska beslut.

Kommunens verksamheter och helägda bolag finansierar åtgärder och aktiviteter i handlingsplaner inom befintlig budget och i ordinarie budgetprocess. Att bedriva förbättringsarbetet genom olika projekt och med hjälp av miljömålspotten kan ge ytterligare möjligheter till finansiering.

Miljömålspotten

Genom det föregående miljöprogrammet skapade Habo kommun den så kallade miljömålspotten. Miljömålspotten kommer att finnas kvar kopplad även till detta program.

I miljömålspotten finns öronmärkta pengar till förfogande för de kommunala verksamheterna och bolagen för att genomföra åtgärder som bidrar till programmets mål. Syftet med miljömålspotten är att öka möjligheterna och incitamenten för att genomföra miljörelaterade åtgärder.

Miljömålspotten ligger centralt under kommunstyrelsen och administreras av styrgruppen för det strategiska hållbarhetsarbetet. Storleken på miljömålspotten bestäms av kommunstyrelsen i samband med ordinarie budgetprocess.

Utbildning, kommunikation & engagemang

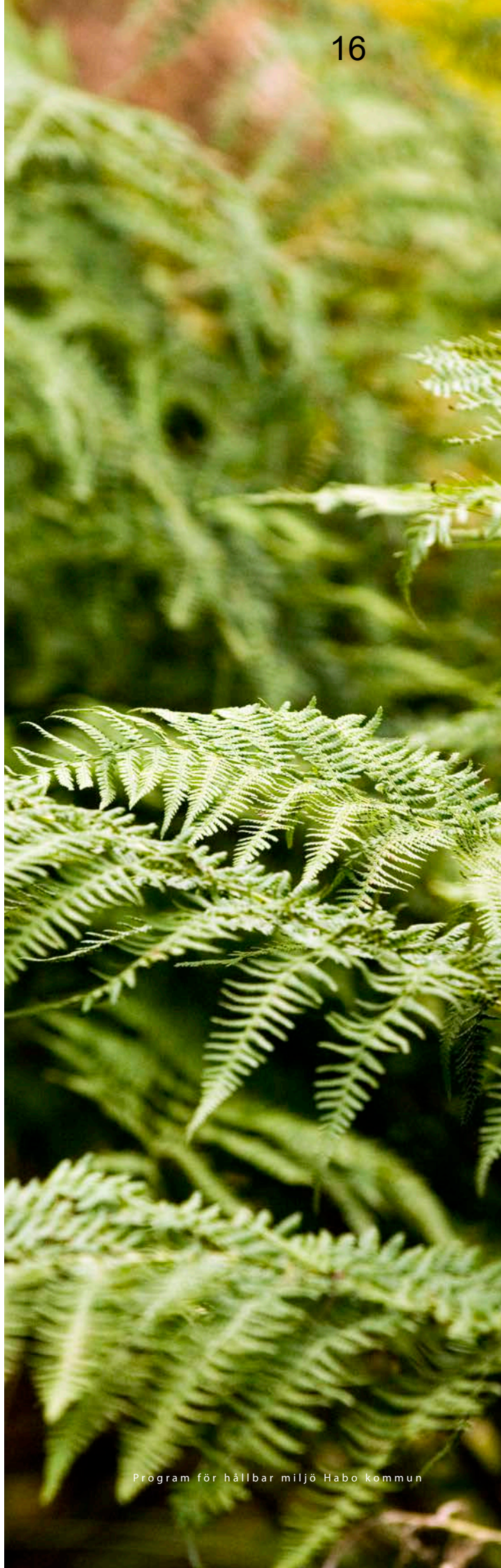
Utbildning, kommunikation och engagemang är en förutsättning för måluppfyllelse och genomförande av program för hållbar miljö. Utbildning och kommunikation kring de globala hållbarhetsmålen, de nationella miljökvalitetsmålen och kommunens eget program är en avgörande förutsättning för att utvecklingen ska gå åt rätt håll. En bred samverkan mellan kommunen, kommuninvånare, näringsliv och föreningar är av stor betydelse. Genom ett stort engagemang kan kommunens utveckling bli miljömässigt hållbar.

Hållbarhetsutbildning

En webbaserad grundläggande hållbarhetsutbildning som riktar sig såväl till förtroendevalda, chefer och medarbetare som till alla boende och verksamma i kommunen finns på Habo kommuns webbplats. Den är framtagen i samarbete med länsstyrelsen och flera andra kommuner i länet.

Uppföljning

Att driva miljöarbetet och dess utveckling framåt är ett långsiktigt arbete. Kommunens verksamheter och helägda bolagen följer upp genomförandet av programmet tertialvis och tar fram årliga handlingar, som förankras i nämnderna och bolagen. Kommunstyrelsen följer årligen upp de beslutade målen och indikatorerna för att följa hur arbetet utvecklas och redovisar resultatet i kommunens årsredovisning. Kommunstyrelsen ansvarar också för att en översyn görs och att programmet revideras vid behov, minst en gång per mandatperiod.

Mål på olika nivåer

Globala mål för hållbar utveckling

År 2015 beslutade världens ledare genom FN om ett gemensamt arbetssätt för hållbar utveckling i världen. Det fick namnet Agenda 2030 och innehåller 17 globala mål och 169 delmål. Målen ska bland annat bidra till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa och lösa klimatkrisen. Flera av målen kretsar kring miljödimensionen av hållbar utveckling, till exempel att hejda förlusten av biologisk mångfald och bekämpa klimatförändringarna.

Hållbar utveckling – vad innebär det?

Hållbar utveckling är utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov, utifrån ett miljömässigt, socialt och ekonomiskt perspektiv.

Vi ärver inte jorden från våra föräldrar. Vi lånar den från våra barn. - Antoine de Saint-Exupéry

Parisavtalet är ett internationellt avtal kopplat till FN:s klimatkonvention. Det trädde i kraft i november 2016 och handlar om att minska utsläppen av växthusgaser samt att stödja de som drabbas av klimatförändringarnas effekter.

I Parisavtalet slås fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader. Avtalet innebär också att länder successivt ska skärpa sina åtaganden och förnya eller uppdatera dessa vart femte år. Avtalet erkänner även vikten både av anpassning och av att undvika samt hantera de skador och förluster som klimatförändringarna ger upphov till.

Nationella och regionala miljö kvalitetsmål

Det övergripande målet för miljöarbetet i Sverige är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Detta ska ske utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. För att driva miljöarbetet framåt

har Sverige antagit 16 nationella miljö kvalitetsmål. Av dessa är 14 aktuella för Jönköpings län och därmed Habo kommun.

Sverige har ett nationellt klimatomål som innebär att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser betyder i det här fallet att utsläppen av växthusgaser från verksamheter i Sverige ska vara minst 85 procent lägre år 2045 än utsläppen år 1990.

Jönköpings län har även målsättningen att vara ett klimatsmart ”plusenergilän” 2045. Klimatsmart innebär att vi i länet arbetar aktivt både med att minska våra utsläpp av växthusgaser och att anpassa vårt samhälle till de klimatförändringar som sker. I strategin finns övergripande mål:

- Senast 2045 är de totala utsläppen av växthusgaser från Jönköpings län lägre än 1 ton per invånare och år.
- Senast 2045 producerar Jönköpings län mer energi än vi använder. Energin vi producerar är förnybar och mängden är minst 10 000 GWh/år.

Lokala fokusområden

Habo kommun har gjort ett urval bland de globala hållbarhetsmålen och nationella miljö målen. De valda målen utgör grunden i kommunens program för hållbar miljö. Utifrån målen har kommunen skapat fyra fokusområden, som visar prioriteringarna för miljöarbetet.

Följande globala hållbarhetsmål är prioriterade:

- Hållbar energi för alla
- Hållbara städer och samhällen
- Hållbar konsumtion och produktion
- Bekämpa klimatförändringarna
- Ekosystem och biologisk mångfald.

Kommunen har valt ut följande nationella miljömål:

- Begränsad klimatpåverkan
- Giftfri miljö
- God bebyggd miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet

De fyra fokusområdena presenteras mer utförligt under ”Mål och indikatorer”.

1. En klimatsmart kommun
2. Hållbar konsumtion och produktion
3. Hållbart nyttjande av natur, vatten och mark
4. Utbildning, kommunikation och engagemang

Många miljöproblem är globala medan lösningarna ofta kan vara lokala. Det vi gör i vår vardag är ett viktigt bidrag till en positiv utveckling. Även enkla handlingar kan ge stor nytta när vi är många som hjälps åt.

Globala utvecklingsmål

Sveriges miljömål

Fokusområden

En klimatsmart kommun • Riktlinjer • Mål • Indikatorer	Hållbar konsumtion & produktion • Riktlinjer • Mål • Indikatorer	Natur, vatten & mark • Riktlinjer • Mål • Indikatorer	Utbildning, kommunikation & engagemang • Riktlinjer • Mål • Indikatorer

Mål - och indikatorer

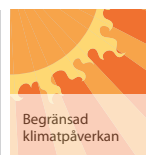

Fokusområde 1: En klimatsmart kommun

Riktlinjer - en klimatsmart kommun

Kommunen ska verka för en klimatsmart kommun genom att energikonsumtion- och distribution och val av fordon och drivmedel bidrar till minskad klimatpåverkan och lägre direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser.

Mål	Indikator	Ansvarig	Medverkande
1. Kommunen ska arbeta systematiskt för minskad klimatpåverkan	1.1 Mängd totala utsläpp av koldioxid (ton)	Kommunledningsförvaltningen	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen, miljöförvaltningen, räddningstjänsten, socialförvaltningen, tekniska förvaltningen, Habo energi, Habo bostäder, Habo kraft
2. Kommunen ska genomföra hållbara fastighetsinvesteringar	2.1 Andel gröna lån av totala låneskulden i förhållande till fastighetsinvesteringar (%)	Kommunledningsförvaltningen, Habo bostäder	Tekniska förvaltningen
3. Kommunens nybyggnationer ska uppnå nivå Silver (samlat betyg) enligt SGBCs gällande kriterier för Miljöbyggnad	3.1 Antal kommunal nybyggnation som är klassad som Miljöbyggnad enl. SGBC och där kommunen är byggherre (st). (Förklarande text: under respektive år, klassad innebär projekterad men inte certifierad)	Habo bostäder, tekniska förvaltningen	
4. Kommunens större ombyggnationer ska uppnå nivå Silver (samlat betyg) enligt SGBCs gällande kriterier för Miljöbyggnad. (Förklarande text: större ombyggnation definieras som rivning till stomme och uppbyggnad därifrån.)	4.1 Antal kommunal ombyggnation som är klassad som Miljöbyggnad enl. SGBC och där kommunen är byggherre (st). (Förklarande text: under respektive år, klassad innebär projekterad men inte certifierad)	Habo bostäder, tekniska förvaltningen	
5. Kommunen ska arbeta med energieffektivisering och energianvändningen årligen minska	5.1 Antal energieffektiviserade byggnader (st)	Tekniska förvaltningen, Habo bostäder	
	5.2 Mängd energianvändning (MWh)	Tekniska förvaltningen, Habo energi, Habo kraft, Habo bostäder	
6. Kommunen ska under åren 2020-2030 endast använda energi (el och värme) från fjärrvärme och/eller förnybara källor	6.1 Andel energi från förnybara energikällor (%)	Habo Energi, tekniska förvaltningen	

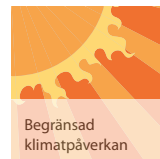
Fortstättning på fokusområde 1: En klimatsmart kommun

Mål	Indikator	Ansvarig	Medverkande
7. Kommunen ska producera minst 2800 MWh/år förnybar el (varav 1 400 MWh småskalig vattenkraft och 1 400 MWh solel) senast år 2030	7.1 Total installerad effekt solceller på kommunala byggnader och mark (kWp)	Habo Energi, tekniska förvaltningen	
	7.2 Produktion solcellsel på kommunala byggnader och mark (MWh)	Habo Energi, tekniska förvaltningen	
	7.3 Total kommunal elproduktion från småskalig vattenkraft (MWh)	Habo Energi	
	7.4 Antal anläggningar/investering för förnybar produktion av el, värme eller kyla (st)	Habo Energi, tekniska förvaltningen	
8. Kommunen ska distribuera minst 30 000 MWh/år förnybar energi (övrig energiproduktion exklusive el) senast år 2030	8.1 Total kommunal förnybar energidistribution, exklusive el (MWh)	Habo Energi	
9. Kommunen ska arbeta aktivt för att främja hållbara transporter och resor	9.1 Andel miljöfordon inom fordonsflottan (%).	Tekniska förvaltningen, Habo energi	Kommunledningsförvaltningen
	9.2 Mängd utsläpp av koldioxid kopplat till transporter och resor (ton)	Kommunledningsförvaltningen	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen, miljöförvaltningen, räddningstjänsten, socialförvaltningen, tekniska förvaltningen, Habo energi
	9.3 Antal genomförda aktiviteter för att främja aktiva transporter – gå eller cykla (st)	Tekniska förvaltningen	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen
	9.4 Aktualiserad cykelplan beslutad (Ja/nej)	Tekniska förvaltningen	
	9.5 Antal möten med deltagande i länsgemensam samverkan (stycken)	Tekniska förvaltningen	
10. Kommunens upphandlade transporter ska ske med förnybara drivmedel senast 2030	10.1 Andel förnybara drivmedel vid kommunens upphandlade transporter (%)	Kommunledningsförvaltningen, Habo energi	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen, miljöförvaltningen, räddningstjänsten, socialförvaltningen, tekniska förvaltningen, Habo bostäder, Habo kraft

Fokusområde 2: Hållbar konsumtion och produktion

Riktlinjer - hållbar konsumtion och produktion

Kommunen ska arbeta för att effektivisera resursanvändning genom hållbar upphandling, främja en hållbar konsumtion och dessutom uppmuntra till en hållbar produktion. Kommunen ska arbeta för att minimera miljö- och klimatpåverkan från den kommunala verksamhetens livsmedelskonsumtion och avfallshantering.

Mål	Indikator	Ansvarig	Medverkande
11. Krav enligt hållbar upphandling ska vara en naturlig del i upphandlingsprocessen och lämpliga miljökrav ska ställas, då upphandlingen bedöms ha betydande miljöpåverkan.	11.1 Andel avtal där miljökrav ställs, då upphandlingen bedöms ha betydande miljöpåverkan (%).	Kommunledningsförvaltningen, Habo energi	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen, miljöförvaltningen, räddningstjänsten, socialförvaltningen, tekniska förvaltningen, Habo bostäder, Habo kraft
	11.2 Ev Antal genomförda åtgärder kopplat till upphandling av livsmedel som gynnar ett rikt odlingslandskap (st)	Kommunledningsförvaltningen	Tekniska förvaltningen
12. Kommunen ska främja cirkularitet vid upphandling och inköp	12.1 Antal upphandlingar där krav ställs för att främja cirkularitet, då sådana krav bedömts lämpliga (st)	Kommunledningsförvaltningen, Habo energi	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen, miljöförvaltningen, räddningstjänsten, socialförvaltningen, tekniska förvaltningen, Habo bostäder, Habo kraft
13. Kommunen ska arbeta aktivt för att minimera miljö- och klimatpåverkan från livsmedelskonsumtionen.	13.1 Andel närproducerade livsmedel i kommunala verksamheter (%)	Tekniska förvaltningen	
	13.2 Andelen producerade vegetariska portioner i skola (%)	Tekniska förvaltningen	
	13.3 Andelen producerade vegetariska portioner i förskolor (%)	Tekniska förvaltningen	
	13.4 Antal kg CO ₂ -ekv/kg livsmedel	Tekniska förvaltningen	

Fortstättning på fokusområde 2: Hållbar konsumtion och produktion

Mål	Indikator	Ansvarig	Medverkande
14. Kommunen ska arbeta för cirkularitet och avfallsförebyggande	14.1 Antal genomförda insatser/aktiviteter för att minska avfallsmängder (st)	Kommunledningsförvaltningen	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen, miljöförvaltningen, räddningstjänsten, socialförvaltningen, tekniska förvaltningen
15. Matsvinnet från de kommunala tillagnings- och beredningsköken ska minska	15.1 Mängd serveringssvinn, mäts genom stickprov (kg/%)	Tekniska förvaltningen	
	15.2 Mängd tallrikssvinn, mäts genom stickprov (kg/%)	Tekniska förvaltningen	

Fokusområde 3: Hållbart nyttjande av natur, vatten och mark

Riktlinjer - hållbart nyttjande av natur, vatten och mark

Kommunen ska arbeta för ett hållbart nyttjande av natur, vatten och mark. Kommunen ska värna om en hållbar markanvändning genom att främja de ekosystemtjänster som naturen erbjuder. Kommunen ska vara rustad för och anpassad till att möta de klimatförändringar vi inte råder över.

Mål	Indikator	Ansvarig	Medverkande
16. Kommunen ska arbeta för att bevara och utveckla ekosystemtjänster och biologisk mångfald	16.1 Ev. Finns etablerat systematiskt arbete med biologisk mångfald? (ja/nej)	Kommunledningsförvaltningen	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen, miljöförvaltningen, räddningstjänsten, socialförvaltningen, tekniska förvaltningen
	16.2 Grönplan beslutad (ja/nej)	Tekniska förvaltningen	Fritid- och kulturförvaltningen, kommunledningsförvaltningen, miljöförvaltningen
	16.3 Antal genomförda åtgärder i grönplanens handlingsplan (st)	Tekniska förvaltningen	Fritid- och kulturförvaltningen, kommunledningsförvaltningen, miljöförvaltningen
	16.4 Andel skyddad natur (%)	Kommunledningsförvaltningen	
	16.5 Andel betesmark (%)	Kommunledningsförvaltningen	
	16.6 Antal åtgärdade vandringshinder (st)	Miljöförvaltningen	
	16.7 Antal upprättade åtgärdsplaner för vattendrag/vattenförekomst (st)	Miljöförvaltningen	
17. Kommunen ska arbeta för hållbar vattenanvändning med låg miljöpåverkan	17.1 Antal platser där regnvatten kan hämtas för bevattning (st)	Tekniska förvaltningen	
	17.2 Antal åtgärdade felkopplingar (st)	Tekniska förvaltningen	
	17.3 Aktualiserad VA-plan beslutad (Ja/nej)	Tekniska förvaltningen	Kommunledningsförvaltningen, miljöförvaltningen, räddningstjänsten
	17.4 Antal deltagande vid utbildning om klimatanpassad dagvattenhantering (st)	Tekniska förvaltningen	

Fortstättning på fokusområde 3: Hållbart nyttjande av natur, vatten och mark

Mål	Indikator	Ansvarig	Medverkande
	17.5 Antal genomförda kompetenshöjande insatser för klimatanpassad dricksvattenhantering och kommunal vattenförsörjning (st)	Tekniska förvaltningen	
	17.6 Utredning om möjlig reservvattenförsörjning genomförd (Ja/nej)	Tekniska förvaltningen	
	17.7 Vattendrag med god ekologisk status*, andel (%)	Kommunledningsförvaltningen	Miljöförvaltningen, tekniska förvaltningen
18. Kommunen ska vara väl anpassad efter klimatförändringar och de samhällspåverkande konsekvenser som följer av dessa	18.1 Handlingsplan beslutad (ja/nej)	Kommunledningsförvaltningen	Miljöförvaltningen, räddningstjänsten, tekniska förvaltningen
	18.2 Antal genomförda åtgärder för klimatanpassning (st)	Kommunledningsförvaltningen, räddningstjänsten, miljöförvaltningen, tekniska förvaltningen	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen, socialförvaltningen
	18.3 Andel verksamheter för vilka en KSA, klimat- och sårbarhetsanalys inför ett förändrat klimat har genomförts (%)	Kommunledningsförvaltningen	Räddningstjänsten, miljöförvaltningen, tekniska förvaltningen
	18.4 Programmet för trygghet och säkerhet samt/eller relevant delprogram tar hänsyn till och förebygger de klimataffekter som ingår i kommunens KSA, klimat- och sårbarhetsanalys (ja/nej)	Räddningstjänsten	Kommunledningsförvaltningen
	18. 5 Antal genomförda strategiska åtgärder i tillsynsplanering (st)	Miljöförvaltningen	
	18.6 Antal genomförda tillsynsbesök i förskolor och skolor (st)	Miljöförvaltningen	
	18.7 Antal genomförda tillsynsbesök i äldreboende (st)	Miljöförvaltningen	
19. Kommunen ska bedriva tillsyn, initiera och driva på säker hantering av förorenade områden	19.1 Antal inventerade och riskklassade potentiellt förorenade områden (st)	Miljöförvaltningen	
	19.2 Antal utförda undersökningar på förorenade områden i riskklass 1 och 2 (st)	Miljöförvaltningen	
	19.3 Antal utförda efterbehandlingsåtgärder på förorenade områden i riskklass 1 och 2 (st)	Miljöförvaltningen	

*Bedömning av ekologisk status för växt- och djurarter i och kring vattnet samt om vattenförekomsten är fysiskt förändrad. Exempel på olika faktorer som påverkar ekologisk status: bottenfauna, vandringshinder, fiske, flödesreglering

Fokusområde 4: Utbildning, kommunikation och engagemang

Riktlinjer - Utbildning, kommunikation och engagemang

Kommunen ska kommunicera miljö- och klimatrelaterade frågor till medarbetare, förtroendevalda, kommuninvånare, företag och föreningar i syfte att öka engagemanget för och delaktigheten i en miljömässigt hållbar utveckling.

Mål	Indikator	Ansvarig	Medverkande
20. Kommunen ska utbilda och engagera sina anställda och förtroendevalda för att skapa ett aktivt miljö- och hållbarhetsarbete	20.1 Andel medarbetare och förtroendevalda som har genomgått webbaserad grundläggande hållbarhetsutbildning (%)	Kommunledningsförvaltningen	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen, miljöförvaltningen, räddningstjänsten, socialförvaltningen, tekniska förvaltningen, Habo energi, Habo bostäder, Habo kraft
	20.2 Antal inrapporterade dagvattenlösningar i läns-gemensam digital lösning (st)	Tekniska förvaltningen	
	20.3 Antal möten med deltagande i läns-gemensamt nätverk (st)	Tekniska förvaltningen	
	20.4 Antal möten med deltagande i samverkansmöten (st)	Tekniska förvaltningen	
	20.5 Metoder/verktyg används för att implementera social hållbarhet i samhällsplanering (Ja/nej)	Tekniska förvaltningen	Kommunledningsförvaltningen
	20.6 Ev Antal genomförda aktiviteter för att höja kunskapen om biologisk mångfald (st)	Kommunledningsförvaltningen	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen, miljöförvaltningen, räddningstjänsten, socialförvaltningen, tekniska förvaltningen
21. Kommunen ska undervisa elever och barn i skolor och förskolor för att skapa en förståelse och kunskap kring miljöperspektivet i samhällsutvecklingen	21.1 Andel elever som uppnått godkänt betyg i biologi, geografi och samhällskunskap enligt gällande läroplan (%) (åk 6, 7, 8, 9)	Barn- och utbildningsförvaltningen	

Fortstättning på fokusområde 4: Utbildning, kommunikation och engagemang

Mål	Indikator	Ansvarig	Medverkande
	21.2 Andel inskrivna barn i förskola från det år barnet fyller 3 år. Barnen inskrivna i förskolan ska ta del av läroplanens innehåll/styrdokument (%)	Barn- och utbildningsförvaltningen	
22. Kommunen ska uppmuntra föreningar i den geografiska kommunen till att aktivt jobba med ett miljörelaterat förbättringsarbete	22.1 Antal genomförda informationstillfällen/aktiviteter för föreningar med miljö- och hållbarhetsfokus (st)	Fritid- och kulturförvaltningen	Kommunledningsförvaltningen
	22.2 Ev Antal genomförda aktiviteter genom ideellt engagemang för biologisk mångfald och friluftsliv (st)	Fritid- och kulturförvaltningen	Kommunledningsförvaltningen
23. Kommunen ska uppmuntra företag i den geografiska kommunen till att aktivt jobba med ett miljörelaterat förbättringsarbete	23.1 Kontinuerligt arbete för att ge företag och föreningar tips kring verktyg för ett miljörelaterat förbättringsarbete (ja/nej)	Kommunledningsförvaltningen	
	23.2 Antal företag som deltagit i arrangemang/aktiviteter med miljö- och hållbarhetsfokus (st)	Kommunledningsförvaltningen	
	23.3 Antal genomförda workshop för cirkulär ekonomi (st)	Kommunledningsförvaltningen	
	23.4 Antal tillsynsbesök där kemikaliefrågor har uppmärksamats (st)	Miljöförvaltningen	
24. Kommunen ska informera och uppmuntra invånare till att agera hållbart	24.1 Kontinuerligt arbete för att informera och uppmuntra invånarna att agera miljösmart har skett (ja/nej)	Kommunledningsförvaltningen	
	24.2 Antal genomförda målgruppsdialoger med unga (st)	Tekniska förvaltningen	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen
	24.3 Antal genomförda aktiviteter för att utveckla gröna, tillgängliga och trygga utemiljöer (st)	Tekniska förvaltningen	Barn- och utbildningsförvaltningen, fritid- och kulturförvaltningen
	24.4. Antal genomförda informationsinsatser för att förebygga invasiva främmande arter (st)	Miljöförvaltningen, tekniska förvaltningen	Kommunledningsförvaltningen

HABO
KOMMUN

§ 89 Svar på motion om att redovisa besvarade motioner

Diarienummer KS24/177

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Reservationer

Maria Arwidson (MP) reserverar sig mot beslutet.

Beskrivning av ärendet

Maria Arwidson (MP) har lämnat in en motion i vilken hon föreslår att besvarade motioner ska placeras på en bevakningslista och en gång om året redovisas till fullmäktige.

I april varje år redovisas till kommunfullmäktige bifallna motioner som ännu inte blivit verkställda. Maria Arwidson önskar att även besvarade motioner redovisas på liknande sätt.

En motion kan bifallas, avslås eller anses vara besvarad. Det sistnämnda betyder oftast att motionärens förslag redan är under behandling, att det har genomförts, att frågan redan är under utredning eller att det finns någon annan förklaring till att motionen inte kan bifallas, men det är inte heller rätt att besluta om avslag.

Ibland händer det att motionären själv yrkar på att motionen ska anses vara besvarad istället för att avslås, och detta kan ha olika anledningar men oftast är det en del i det som brukar kallas det politiska spelet. Ibland yrkar majoriteten på att den ska anses vara besvarad istället för avslagen för att man ändå vill markera att det är ett bra förslag om än inte genomförbart.

Oavsett anledning till att en motion anses vara besvarad så kvarstår det faktum att det inte finns någon verkställighet att redovisa. Möjligtvis skulle en redovisning kunna ange hur långt man kommit i processen och så vidare, men besvarade motioner handlar inte sällan om komplexa frågor som tar lång tid att genomföra och risken med en bevakningslista är att de ligger kvar där i många år och det är tveksamt om det skulle bidra till att öka transparensen i det politiska arbetet. Istället måste det ligga i varje partis eget intresse att själva följa upp vad som händer med deras hjärtefrågor.

Ett vanligt exempel är att motionen ”hänvisas till budgetberedningen och därmed anses vara besvarad”. Detta beslut innebär att det är upp till budgetberedningen att avgöra om förslaget ska prioriteras eller inte. Partierna behöver själva följa upp vad som händer med de motioner som hänvisas till budgetberedningen och att om så önskas i denna församling driva på för en prioritering. Det kan vara svårt för de partier som inte har en plats i budgetberedningen, men då får de driva frågan genom sina samverkanspartier.

_____

Motion om besvarade motioner

Som bekant hanteras en del motioner genom att de blir besvarade, det vill säga att det som motionen efterfrågar redan arbetas med av någon förvaltning eller kanske ska hanteras i budgetprocessen. Det är under behandling på något sätt men vad händer sen? När det kommer till bifallna motioner ligger de på en bevakningslista och efter en viss tid får kommunfullmäktige information om hur långt man kommit med verkställandet av motionen. Vi tycker att man kunde göra på liknande sätt med besvarade motioner. Det skulle på ett påtagligt sätt öka transparensen i det politiska arbetet.

Miljöpartiet föreslår därför att:

besvarade motioner placeras på en bevakningslista och redovisas en gång om året till fullmäktige.

Maria Arwidson Miljöpartiet de gröna

Från: Lena Danås <Lena.danas@outlook.com>
Skickat: den 11 september 2024 12:49
Till: Frida Wahlund <Frida.Wahlund@habokommun.se>
Ämne: Kommunstyrelsen

Varning: Det här mailet kommer från en avsändare utanför Habo kommun.
Klicka inte på länkar och öppna inte bifogade filer om du inte känner igen
avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej!

Jag vill meddela att jag avsäger mig uppdraget som ledamot i Habo kommunstyrelse.
Avsägelsen gäller omedelbart och är att hänföra till min hälsa.
Tomas Brusberg är informerad.

Med vänlig hälsning,
Lena Danås, V i Habo kommun

Skickat från [Outlook för iOS](#)

§ 52 Information om rapportering av ej verkställda beslut - kvartal 2 2024

Diarienummer SN24/49

Beslut

Informationen läggs till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Kommuner ska inom skälig tid verkställa sina beslut om bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) och insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Om ett beslut inte verkställts inom tre månader ska kommunerna rapportera detta till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Kommunerna rapporterar kvartalsvis. Om IVO bedömer att den enskilde har fått vänta oskäligt länge på att ett beslut ska verkställas kan myndigheten ansöka om utdömande av en särskild avgift hos förvaltningsrätten.

Socialnämnden ska fortsätta att rapportera ett ej verkställt beslut tills beslutet är verkställt eller avslutat av annan anledning, så kallad återrapportering. Nämnden kan när som helst rapportera att ett beslut har verkställts.

Socialnämnden har för andra kvartalet 2024 rapporterat till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om fyra gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL samt ett beslut enligt 9 § LSS som ej verkställts inom tre månader från beslutsdatum

---

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Kommunrevisionen

Till
Socialnämnden

Information om rapportering av ej verkställda beslut enligt

SoL och LSS – andra kvartalet 2024

Socialnämnden har för andra kvartalet 2024 rapporterat till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om fyra gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL samt ett beslut enligt 9 § LSS som ej verkställts inom tre månader från beslutsdatum (Tabell 1).

Kön	Tidigare rapporterat	Beviljad insats	Dagar från beslut till rapporterings-tillfället	Notering
K	Kvartal 1 2024	Korttidsvistelse (LSS)	205	Annat skäl. Tidsbegränsat beslut avslutat 2024-05-31.
M	Kvartal 1 2024	Kontaktperson (SoL)	194	Resursbrist. Verkställt 2024-05-27.
M		Kontaktperson (SoL)	174	Annat skäl. Vårdnadshavare tackat nej till förslagen kontaktperson. Vill avvakta verkställighet till efter sommaren.
K		Kontaktfamilj (SoL)	131	Annat skäl. Vårdnadshavare tackat nej till föreslagen kontaktfamilj. Söker efter lämplig familj i egna nätverket.
M		Kontaktperson (SoL)	94	Resursbrist. Har inte hittat lämplig kontaktperson. Har även annat stöd.

Tabell 1

Sammanställning av tidigare rapporterade ej verkställda beslut

Förvaltningen har sammanställt rapporterade ej verkställda/avslutade beslut i Bilaga 1.

Pernilla Ekstrand
FörvaltningschefBirgitta Johansson
IT-samordnareExpedieras till
Kommunfullmäktige
Kommunrevisionen

Sammanställning av rapporterade ej verkställda beslut/avbrott i verkställighet enligt SoL och LSS

Bilaga 1

Beviljad insats	Lag- rum	kön		Beslutsdatum/ Avbrotts- datum	Dagar från beslutsdatum till rapporterings- tillfället	Rapporterings- tillfällen	Verkställt/ avslutat	Antal dagar från beslut till verkställt/avslutat	Notering
		k	m						
Följande beslut rapporterades 2024 kvartal 1									
Korttidsvistelse	LSS	x		19/10/2023	144				
Kontaktfamilj	SoL		x	26/10/2023	137				
Följande beslut rapporterades 2024 kvartal 2									
Korttidsvistelse	LSS	x		19/10/2023		2024 kvartal 1	31/05/2024	205	
Kontaktfamilj	SoL		x	26/10/2023	194	2024 kvartal 1	27/05/2024	194	
Kontaktperson	SoL		x	09/01/2024	174				
Kontaktfamilj	SoL	x		20/02/2024	131				
Kontaktperson	SoL		x	28/03/2024	94				

Ärende 7

Till Habo Kommunfullmäktige

Interpellation till Kommunalförbundet Susanne Wahlström (M) Angående det tredje kommunalförbundet som kom till 2015.

Habo kommun har sedan 2015 tre kommunalförbunds. Det tredje kommunalförbundet hittade S på efter valet för att köpa över KD när SD som jag då representerade blev vågmästare. Moderaternas dåvarande gruppleddare kontaktade då mej för få en återremiss på hela den nya organisationen att bland annat införa ett tredje kommunalförbund. Då var både M, SD och L emot det tredje kommunalförbundet. Men efter valet 2018 hade dessa partier ändrat sig. M ville åter få över KD. KD:s kommunalförbund planerar nu att gå i pension närmaste tiden och partiet jobbar på att ordna en ersättare. Nu är min uppmaning till övriga 8 partier att gemensamt avveckla detta helt onödiga kommunalförbund.

Mina två frågor till kommunalförbundet är.

- 1, Anser kommunalförbundet att det är god etik att använda skattebetalarnas pengar för att köpa den politiska makten?
- 2, Kommer kommunalförbundet arbeta för att avveckla det tredje kommunalförbundet?

Habo 2024-09-12

Morgan Malmberg
Morgan Malmberg

HABODEMOKRATERNA
Oppositionspartiet i Habo

Lämna in medborgarförslag

✓ 1. Inlämnat av

Inlämnat av**För- och efternamn**

X

Adress

x

Postnummer och ort

x

Telefon

X

E-postadress

x

Notifieringar

E-post

✓ 2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

Låt Jens Nylander AI-granska hela Habo Kommuns ekonomi

Ditt förslag

Under första halvan av 2024 har det offentliga slöseriet, och då i synnerhet det från kommuner, varit i ropet. Mycket tack vare den granskning techentreprenören Jens Nylander på eget initiativ inlett där han med hjälp av AI begär ut och granskar kommunala fakturor, avtal och övriga relevanta offentliga handlingar. Hans granskning tyder på att kommuner i Sverige slösar bort ca 90 miljarder SEK per år genom dåligt formulerade avtal, felaktiga inköp och dylikt. Länk med sammanställning av några av hans granskningar: <https://kommun.jensnylander.com/>

Mitt förslag är att Habo Kommun helt enkelt bör ta kontakt med Jens Nylander och begära att han granskar Habos ekonomi. Vi har ju båda kommunrevision och bl.a Deloitte har ju gjort extern granskning av delar av Habos ekonomi, så att ekonomin granskas är i sig inget nytt.

Jag tror att man ifall man genomför mitt förslag kommer bli den första kommunen i Sverige att begära sådan granskning. Det hade varit en tydlig signal att Habo tar ansvar för kommunens ekonomi och de beslut man fattat.

Förslag till beslut

Att Habo Kommun helt enkelt bör ta kontakt med Jens Nylander och begära att han granskar Habos ekonomi under de former som han finner lämpligt.

Lämna in medborgarförslag**✓ 1. Inlämnat av****Inlämnat av****För- och efternamn**

x

Adress

x

Postnummer och ort

x

Telefon

x

E-postadress

x

Notifieringar

E-post

✓ 2. Förslag**Rubrik på medborgarförslaget**

Skyltning av badplats och kiosk vid Furusjö badplats

Ditt förslag

Idag finns inga lokaliseringsskyltar vid väg 1819 mellan Habo och Mullsjö som avser antingen Badplats eller Kiosk. Detta tycker jag är synd då badplatsen är mycket välbesökt under sommaren både av lokala badgäster men även en hel del turism utifrån. Kiosken som drivs av lokala krafter är också mycket välbesökt och är en uppskattad verksamhet intill badplatsen.

Förslag till beslut

Montera lokaliseringsskyltar på väg 1819 mellan Habo och Mullsjö som upplyser om badplatsens och kioskens existens.

Lämna in medborgarförslag**✓ 1. Inlämnat av****Inlämnat av****För- och efternamn**

xx

Adress

x

Postnummer och ort

x

Telefon

x

E-postadress

x

Notifieringar

E-post

✓ 2. Förslag**Rubrik på medborgarförslaget**

Cykelbana mellan Habo och Fagerhult

Ditt förslag

Det är hög tid att utreda en cykelbana mellan Habo och Fagerhult. Med tanke på hur många som pendlar denna sträcka varje vecka till fabriken, mestadels söder ifrån, så tror jag att många skulle välja att cykla i stället för att ta bilen både för miljön och för den egna hälsan. Som det är nu så är 195:an hårt trafikerad och det finns praktiskt taget ingen vägren att cykla på. Jag personligen tränade inför vätternrundan i fjol och det var rena skräcken att ta sig ut på vägen!

I och med att vi även har en skola så kunde det ju vara en god tanke att barnen kunde ta sig mellan samhällena utan att ständigt bli skjutsade.

// mvh X

Förslag till beslut

Cykelbana mellan Habo och Fagerhult.

Lämna in medborgarförslag

✓ 1. Inlämnat av

Inlämnat av**För- och efternamn**

ROLAND LUND

Adress

TIDAHOLMSVÄGEN 8 K

Postnummer och ort

566 31 Habo

Telefon

070-996 40 26

E-postadress

roland.lundh37@gmail.com

Notifieringar

E-post

✓ 2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

Fartdämpare kyrkvägen och Tidaholmsvägen.

Ditt förslag

Eftersom speciellt kyrkvägen används för testa hastighet på bilar, a- traktorer och tvåhjulingar där hastigheten snarast är över fyrio km/tim tycker jag att man måste ta till lite hårdare tag mot dessa förare! Vi åkte förbi den nya skolan vid kärnekullen och där var det ordentligt farthinder! Kostnaden torde inte var oöverstigla och man kan så att säga stämma i bäck! Eftersom jag försökt få polisen att komma upp och göra fartkontroll men utan resultat!

Det är ett område där det bor mycket äldre människor (inklusive mig själv) och många med besök av Hemsjukvården och Hemtjänst!

Vänligen xxxxxx

Förslag till beslut

Farthinder både på Kyrkvägen och Tidaholmsvägen.